

Bank- och försäkringsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motionsyrkanden angående bank- och försäkringsfrågor som har väckts under allmänna motionstiden 2006. Motionsyrkandena rör bl.a. finansiella företags rådgivning till konsumenter, kollektiva hemförsäkringar, kreditupplysning och inkassobolagens verksamhet.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Kollektiva hemförsäkringar	4
Lagstiftningen för långivare och kreditinstitut	5
Små bankers verksamhet	6
Statliga sociala lån och saneringslån	8
Kreditprövning och kreditupplysning	9
Inkassobolagens verksamhet	11
Reservationer	12
1. Statliga sociala lån och saneringslån, punkt 4 (v)	12
2. Kreditprövning och kreditupplysning, punkt 5 (v)	13
3. Inkassobolagens verksamhet, punkt 6 (v)	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kollektiva hemförsäkringar

Riksdagen avslår motion
2006/07:Fi202 av Kent Olsson (m).

2. Lagstiftningen för långivare och kreditinstitut

Riksdagen avslår motionerna
2006/07:Fi214 av Ronny Olander och Kerstin Engle (båda s) och
2006/07:Fi256 av Susanne Eberstein och Agneta Lundberg (båda s).

3. Små bankers verksamhet

Riksdagen avslår motion
2006/07:Fi216 av Mats Pertoft (mp).

4. Statliga sociala lån och saneringslån

Riksdagen avslår motion
2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 8.

Reservation 1 (v)

5. Kreditprövning och kreditupplysning

Riksdagen avslår motion
2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkandena 4 och 5.

Reservation 2 (v)

6. Inkassobolagens verksamhet

Riksdagen avslår motion
2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkandena 9 och 10.

Reservation 3 (v)

Stockholm den 10 april 2007

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Ulf Sjösten (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Roger Tiefensee (c), Monica Green (s), Christer Nylander (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Mikaela Valtersson (mp), Jörgen Hellman (s) och Christina Zedell (s).

Utskottets överväganden

Kollektiva hemförsäkringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om förbud mot kollektiva hemförsäkringar. Utskottet har tidigare avstyrkt i princip likalydande motionsyrkanden om förbud mot kollektiva hemförsäkringar och finner inte anledning att ändra sin inställning i frågan.

Motionen

I *motion 2006/07:Fi202* av Kent Olsson (m) anför motionären att kollektiva hemförsäkringar snedvrider konkurrensen genom att fackförbund tecknar kollektiva hemförsäkringar för sina medlemmar och då väljer ett och samma försäkringsbolag utan något anbudsförfarande. Detta leder till att andra försäkringsbolag går miste om chansen att konkurrera med vare sig pris eller innehåll i försäkringen. Enligt motionären är det dessutom ett intrång i de enskilda fackanslutnas privata sfär och rätt att själva välja sina försäkringar att kollektiva hemförsäkringar på detta sätt tecknas för deras räkning utan att de tillfrågas. Motionären anför vidare att denna ordning leder till fördyrade försäkringspremier för många enskilda, förutom den konkurrenshämmande effekten, och förordar därför att ett förbud mot kollektiva hemförsäkringar införs.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2005/06:FiU14 behandlat ett liknande motionsyrkande. Utskottet anförde då att liknande yrkanden behandlats under en rad år och att samtliga dessa avstyrkts. Utskottet refererade till att det vid tidigare behandling i betänkande 2003/04:FiU13 uttalats att de särförhållanden som råder för gruppförsäkringar bör beaktas inom ramen för de allmänna rörelsereglerna. Utskottet anförde vidare att det enligt uppgift inte förekom några diskussioner i frågan inom Regeringskansliet och avstyrkte motionen (bet. 2005/06:FiU14 s. 13). Riksdagen följde utskottets förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att en särreglering med ett förbud mot kollektiva hemförsäkringar inte bör införas. Därmed avstyrker utskottet motion 2006/07:Fi202 (m).

Lagstiftningen för långivare och kreditinstitut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om reglering och tillsyn av kreditgivningen till hushåll. Utskottet avstyrker motioner på området med hänvisning till pågående arbete inom Regeringskansliet och Finansinspektionen.

Motionerna

I *motion 2006/07:Fi214* av Ronny Olander och Kerstin Engle (s) anförts att tillsynen över finansiella företag i dagsläget inte är tillräcklig, trots att Finansinspektionens roll stärkts både vad gäller tillståndsgivning och kontroll av finansiella företags tjänster till allmänheten. Enligt motionärerna uppfyller långt ifrån alla finansiella företag som erbjuder lån till hushållen de krav på information till konsumenterna som ställs i marknadsföringslagen och i Konsumentverkets riktlinjer. Den effektiva räntan uppges oftast men innefattar ofta enbart vissa lånebelopp. Detta innebär att det är svårt att utläsa den verkliga kostnaden för lånet, samtidigt som den effektiva räntan ibland når nivåer som tangerar gränsen för ocker. Enligt motionärerna är många av de låntagare som lockas av företagets erbjudanden människor med ekonomiska problem, vars ekonomiska ställning förvärras genom dyra lån, och det kan finnas ett samband mellan dyra lån med dåliga villkor och ett senare behov av skuldsanering. Motionärerna anser därför att lagstiftningen och tillsynen behöver skärpas när det gäller finansiella företags erbjudanden till konsumenter.

I *motion 2006/07:Fi256* av Susanne Eberstein och Agneta Lundberg (s) anför motionärerna att det i dag finns en marknad för långivare som erbjuder lån utan säkerhet till höga räntor. Enligt motionärerna är risken stor att många, vars enda möjlighet är att låna pengar hos dessa långivare, fastnar i en skuldfälla. Problemet breder ut sig inte bara genom att privata långivare lånar ut pengar till hög ränta, utan även då företag och affärskedjor lockar kunder genom avbetalningslösningar med dyra räntekostnader. Motionärerna anser därför att lagstiftningen för långivare och kreditinstitut behöver ses över.

Tidigare behandling

Liknande motionsyrkanden behandlades av finansutskottet i betänkande 2005/06:FiU14. Utskottet anförde då dels att reglerna om finansiell rådgivning har stärkts i syfte att förbättra konsumentskyddet, dels att Finansinspektionen med stöd i sin rapport *Konsumenten och rådgivningen* (2005:13) ansåg att de nya reglerna har medfört tydliga förbättringar för konsumenten. Utöver detta pekade utskottet på flera pågående initiativ på området, varav flera tagits med utgångspunkt i rapporten *Konsumentskyd-*

det inom det finansiella området (Finansdepartementet, pm 2005-09-12). Bland annat skulle Finansinspektionen, enligt myndighetens regleringsbrev för 2006, till regeringen återrapportera sin bedömning av företagens rådgivning, information och klagomålshantering gentemot kunderna. Vidare skulle Finansinspektionen redovisa de åtgärder som genomförts med anledning av den tidigare rapporten *Blancokrediter till konsumenter* (2005:4).

Vissa kompletterande uppgifter

Finansinspektionen redovisade den 29 september 2006 de åtgärder som genomförts med anledning av rapporten *Blancokrediter till konsumenter* (2005:4). I uppföljningen, *Blancokrediter till konsumenter II* (2006:12), konstaterar myndigheten att de granskade företagens information och avtalsvillkor överlag uppfyller de formella krav som uppställs enligt lag och av Finansinspektionen. Företagen har tagit på sig att åtgärda de brister som påträffats under hösten 2006, och myndigheten avser att kontrollera att detta sker. Samtidigt framför Finansinspektionen i uppföljningen att lagstiftningen inte är tydlig när det gäller vilken information som ska lämnas om avgifter som inte är en direkt följd av krediten. Finansinspektionen kommer att arbeta vidare med frågan i samband med en kommande översyn av rekommendationerna på området. Enligt uppgift från Regeringskansliet pågår dessutom fortlöpande arbete inom Finansinspektionen med redovisning av de uppdrag som angavs i myndighetens regleringsbrev för 2006.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att en rad åtgärder har genomförts för att förbättra konsumentskyddet på det finansiella området och anser, med hänvisning till att ett antal av dessa initiativ inte har slutrapporterats eller ännu pågår, att det saknas anledning att föregripa resultaten av det pågående arbetet genom uttalanden från utskottets sida. Med det nämnda avstyrks motionerna 2006/07:Fi214 (s) och 2006/07:Fi256 (s).

Små bankers verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om små bankers tillträde till bankgemensamma betalningssystem. Utskottet avstyrker motionen med hänvisning till pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Motionen

I motion 2006/07:Fi216 av Mats Pertoft (mp) yrkande 1 anför motionären att små banker är beroende av att få tillgång till det bankgemensamma clearingssystemet, som reglerar betalningar banker emellan. Detta är en förutsättning för att de ska kunna konkurrera på lika villkor och erbjuda sina kunder konkurrenskraftiga betalningssystem. Den nuvarande infrastrukturen innebär att de små fristående sparbankerna är helt och hållet knutna till Swedbanks clearingssystem och får kapital därifrån. Detta leder enligt motionären till att Swedbank i praktiken har full kontroll över de fristående sparbankerna, vilket innebär en konkurrensbegränsning. En annan begränsning är att små medlemsbanker inte har möjlighet att ansluta sig till clearingen. Motionären hänvisar till de lokala bankernas betydelse för en Orts utveckling och anser att det måste klargöras att även små banker ska få tillgång till det gemensamma clearingssystemet.

Tidigare behandling

Sedan finansutskottet behandlat en proposition om nya regler för bank- och finansieringsrörelse under våren 2004 gjorde riksdagen ett tillkännagivande om att regeringen skulle låta genomföra en kartläggning av förutsättningarna för betalningssystemen, och belysa om betalsystemets infrastruktur kan utgöra ett hinder för små aktörer (bet. 2003/04:FiU15 s. 46 f.).

Vissa kompletterande uppgifter

Konkurrensverket publicerade 2006 en rapport, *Tillträdesvillkor för betalsystem* (2006:1), som en följd av riksdagens tillkännagivande. Rapporten behandlar möjligheterna att få tillträde till betalningssystemen för små respektive stora banker, och det anförs bl.a. att de små bankerna kan missgynnas jämfört med större banker på grund av att de inte kan dra nytta av stordrifts- och skalfördelar. De volymrabatter och andra fördelar som de större aktörerna åtnjuter inom ramen för de befintliga betalningssystemen har dock vid domstolsprövning ansetts förenliga med konkurrensreglerna. Samtidigt noteras att de små aktörerna generellt sett växer och tar andelar av de större bankerna och att tillträdesvillkoren inte förefaller hämma konkurrensen på ett avgörande sätt. Däremot pekar Konkurrensverket i rapporten på att de företag som äger betalningssystemen ofta ägs av storbanker, vilket innebär en risk för intressekonflikter. Enligt rapporten bör den affärsmässiga styrningen av systemen renodlas för att frigöra den från potentiella intressekonflikter. Dessutom menar Konkurrensverket bl.a. att regeringen inom EU bör verka för skärpta EU-regler, som slår fast att villkoren för tillträde till betalningssystem måste vara icke-diskriminerande.

Enligt uppgifter från Finansdepartementet bereds Konkurrensverkets rapport för närvarande inom Regeringskansliet.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser att den beredning som pågår inom Regeringskansliet inte bör föregripas och avstyrker därför motion 2006/07:Fi216 (mp).

Statliga sociala lån och saneringslån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om sociala lån och saneringslån. Motionsyrkandet avstyrks av utskottet med hänvisning till pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 1 (v).

Motionen

I *motion 2006/07:C203* av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 8 anför motionärerna att de personer som inte kan få en kredit till rimliga villkor på grund av sina små inkomster och tillgångar bör ges möjlighet att ta s.k. sociala lån. Motionärerna anför att liknande system finns i Finland, Irland, Holland och England. Sociala lån ges t.ex. i Holland av socialbanker, vilka är icke vinstdrivande organisationer som utgör en del av det kommunala socialväsendet. Dessutom anför motionärerna att möjligheterna för en överskuld-satt person att på egen hand skaffa sig lån till bra villkor, för att sanera sin ekonomi, i nuläget är begränsade. Motionärerna pekar på att den s.k. Garantistiftelsen i Finland lämnar borgen åt överskuld-satta personer, som därigenom kan ta upp lån för att sanera sin ekonomi, och anför att ett införande av saneringslån i Sverige skulle medföra bl.a. färre vräkningar på grund av obetalda hyresskulder och minskad social utslagning bland överskuld-satta. Motionärerna menar därför att ett kreditinstitut bör skapas som erbjuder sociala lån och saneringslån till rimliga villkor.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2005/06:FiU14 (s. 9 f.) behandlat ett liknande motionsyrkande. Utskottet avstyrkte då den väckta motionen. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Enligt uppgift från Regeringskansliet pågår beredningsarbete inom Justitiedepartementet i syfte att utreda åtgärder för att förbättra de s.k. evighetsgäldenärernas situation. Den närmare omfattningen av utredningsuppdraget har ännu inte fastställts, men avsikten är att utreda lämpliga åtgärder för att minska antalet evighetsgäldenärer, varav många är överskuld-satta.

Utskottet anser att den vidare beredningen och den närmare utformningen av utredningsuppdraget bör avvaktas och avstyrker motion C203 (v) yrkande 8.

Kreditprövning och kreditupplysning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kreditprövning och kreditupplysning. Motionsyrkandena avstyrks av utskottet därför att de frågor som tas upp är föremål för översynsarbete i Regeringskansliet. Utskottet noterar att det beredningsarbete som bedrivs inom Justitiedepartementet anknyter till ett av riksdagen gjort tillkännagivande från 2001, och förutsätter att beredningsarbetet kommer att kunna slutföras utan dröjsmål.

Jämför reservation 2 (v).

Motionen

I *motion 2006/07:C203* av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 4 uppger motionärerna att gränsen för när förenklad kreditprövning kan göras i dag är när kreditbeloppet är högst 50 % av ett basbelopp, enligt Finansinspektionens allmänna råd. Enligt motionärerna kan dock även mindre krediter som t.ex. sms-lån leda till överskudsättning, samtidigt som kreditinstitut beviljar krediter med oskäligen villkor utan att ta ansvar för att låntagaren också har möjlighet att betala tillbaka. Motionärerna vill därför se en sänkning av beloppsgränsen för när en förenklad kreditprövning får ske.

I samma motion, *motion 2006/07:C203* av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 5, anför motionärerna att uppgifter om skulder som är obetalda eller inte betalats i tid kan lagras som betalningsanmärkningar i ett register hos Upplysningscentralen, och för privatpersoner kan sådana uppgifter finnas kvar i registret i tre år. Den som har en betalningsanmärkning i registret kan inte teckna ett hyreskontrakt, skaffa ett telefonabonnemang eller handla på avbetalning, även om skulden reglerats. Enligt motionärerna är det inte ovanligt att privatpersoner hamnar i registret på grund av en enstaka försent inbetald räkning. Dessutom uppger motionärerna att människor kan få betalningsanmärkningar på felaktiga grunder men ändå ha små eller inga möjligheter att rätta den felaktiga uppgiften. Motionärerna anför att lagstiftningen bör ändras dels så att betalningsanmärkningar avseende privatpersoner endast kvarstår i ett år i stället för i tre år, dels så att det blir lättare att radera felaktigt registrerade betalningsanmärkningar.

Tidigare behandling

I samband med att en proposition om ändringar i kreditupplysningslagen behandlades av utskottet under våren 2001 togs liknande motionsyrkanden upp. Utskottet ansåg då att riksdagen borde göra ett tillkännagivande till regeringen innebärande bl.a. att införande av en undre beloppsgräns och kortare gallringstider för dessa uppgifter borde övervägas, och att enstaka betalningsförseningar som inte beror på bristande betalningsvilja eller betalningsförmåga inte bör tas med i kreditupplysningar (bet. 2000/01:FiU21 s. 25 f.).

Utskottet har därefter och senast i betänkande 2005/06:FiU14 behandlat liknande motionsyrkanden. Utskottet noterade då att det pågick en översyn av kreditupplysningslagen inom Justitiedepartementet, som en följd av riksdagens tillkännagivande, men även att detta arbete inte slutförts trots att det gått åtskilliga år sedan tillkännagivandet gjordes. Utskottet ansåg dock att de väckta motionerna borde avslås av riksdagen, i avvaktan på det pågående utvärderingsarbetet. Riksdagen följde utskottets förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

I 2005/06 års skrivelse från regeringen till riksdagen med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (skr. 2005/06:75) uppgav regeringen att arbetet med anledning av riksdagens tillkännagivande fortsatte med inriktning mot att en departementspromemoria skulle kunna remitteras under våren 2006. Enligt uppgifter som utskottet inhämtat från Regeringskansliet pågår arbete inom Justitiedepartementet fortfarande i mars 2007, och en promemoria kommer att kunna remitteras under våren eller tidig sommar 2007.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser, liksom vid tidigare behandling av motioner om dessa frågor, att det är olyckligt att Regeringskansliet ännu inte kunnat remittera en promemoria som behandlar de frågor som riksdagen tog upp i sitt tillkännagivande från våren 2001. Enligt utskottets mening bör ändå resultatet av det pågående arbetet inom Regeringskansliet avvaktas. Utskottet förutsätter dock – med hänsyn till den tid som nu förflutit sedan riksdagen gjorde sitt tillkännagivande – att detta beredningsarbete kommer att kunna slutföras utan dröjsmål. Med det sagda avstyrker utskottet motion C203 (v) yrkandena 4 och 5.

Inkassobolagens verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av inkassobolagens verksamhet.

Jämför reservation 3 (v).

Motionen

I *motion 2006/07:C203* av Egon Frid m.fl. (v) yrkandena 9 och 10 anförts att inkassobolagen under senare år använt alltmer aggressiva indrivningsmetoder. Detta har yttrat sig i att gäldenärens möjlighet att betala av skulden har förkortats, att fordringar säljs mellan bolagen så att indrivningsförsöken pågår under längre tid och att även små belopp krävs in. Eftersom gäldenären enligt lag är skyldig att ersätta bolagen för skriftliga betalningspåminnelser och kravbrev kan en liten skuld växa sig orimligt stor under indrivningsprocessen, och en gäldenär kan också krävas på ersättning för kostnader även om den ursprungliga skulden betalats. Dessutom tillkommer ytterligare kostnader som drabbar gäldenären när ansökan om betalningsföreläggande görs hos Kronofogdemyndigheten. Motionärerna anser att en översyn av inkassobolagens verksamhet bör göras, och dessutom att det krävs lagändringar i syfte att strama upp inkassoverksamheten.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2005/06:FiU14 behandlat liknande motionsyrkanden. Utskottet ansåg då att de väckta motionerna borde avslås av riksdagen och hänvisade till den pågående översyn av kreditupplysningslagen som satts igång inom Regeringskansliet på grund av riksdagens tidigare tillkännagivande i betänkande 2000/01:FiU21 (se ovan). Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Under beredningsarbetet har tjänstemän vid Regeringskansliet upplyst utskottet om att frågor om inkassobolagens verksamhet inte är föremål för behandling inom ramen för den pågående översynen av kreditupplysningslagen. Utskottet utgår dock från att regeringen följer utvecklingen på området. I detta sammanhang vill utskottet dessutom framhålla att vissa frågor om inkassobolagens verksamhet, särskilt med avseende på krav mot s.k. evighetsgäldenärer, kan komma att tas upp i den aviserade utredning om evighetsgäldenärernas situation som ska tillsättas inom Justitiedepartementet. Mot denna bakgrund bör motion C203 (v) yrkandena 9 och 10 avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Statliga sociala lån och saneringslån, punkt 4 (v)

av Ulla Andersson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om statliga sociala lån och saneringslån. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 8.

Ställningstagande

Personer som har små inkomster och tillgångar kan i dag ha svårt att få kredit till rimliga villkor, och detta problem förvärras om de dessutom har skulder sedan tidigare. Exempelvis säger Finansinspektionen i sina allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden (FFFS 2005:3) att kreditgivare bör vara restriktiva med att bevilja kredit för sanering av kredittagarens ekonomi.

Vänsterpartiet anser att det är viktigt att ekonomiskt utsatta, skuldsatta personer ska ges en möjlighet att få sin ekonomi i balans och få ett slut på skuldcirkeln. Det är därför intressant att ta del av vad som gjorts på detta område i andra europeiska länder som Holland och Finland där olika former av sociala lån och saneringslån används med goda resultat.

I Holland drivs socialbanker som icke vinstdrivande organisationer och utgör en del av det kommunala socialväsendet, och i Finland finns möjlighet att ge sociala krediter till personer som på grund av små inkomster och tillgångar inte kan få kredit till rimliga villkor på annat sätt. I Finland finns också en möjlighet för skuldsatta personer att sanera sin ekonomi genom s.k. saneringslån, där en stiftelse (Garantistiftelsen) lämnar borgen åt en överskuldsatt privatperson för att denne ska kunna ta ett banklån och betala av sina gamla skulder. Garantistiftelsen beviljar även borgen i förebyggande syfte, för att en skuldsatt person ska få möjlighet att låna till bättre villkor och undvika ytterligare överskuldsättning.

Vänsterpartiet anser att det finns goda skäl att följa exemplet från dessa länder och införa möjligheter för skuldsatta privatpersoner att ta sociala lån och saneringslån. Antalet vräkningar bör kunna minskas när personer

med hyresskulder kan teckna saneringslån. Sociala lån kan vara ett kraftfullt verktyg för att överskuldssätta personer ska kunna förbättra sin ekonomiska situation och därigenom få möjlighet att leva ett värdigare liv, med allt vad det innebär i form av minskat psykiskt lidande och minskad social utslagning och hemlöshet. Vänsterpartiet föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att utreda möjligheten att lagstifta om ett kreditinstitut som erbjuder statliga sociala lån och saneringslån till rimliga villkor och konstaterar också att även Konsumentverket har förordat detta i promemorian *Överskuldssättning* från 2003 (Konsumentverket pm 2003:04). Riksdagen bör därmed bifalla motion C203 (v) yrkande 8.

2. Kreditprövning och kreditupplysning, punkt 5 (v)

av Ulla Andersson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kreditprövning och kreditupplysning. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Det framgår av Finansinspektionens allmänna råd att en s.k. förenklad kreditprövning kan ske när kreditbeloppet är högst ca 50 % av gällande prisbasbelopp (prisbasbeloppet är 40 300 kr för år 2007). Det är dock inte bara beloppsmässigt större lån som kan leda till överskuldssättning. Även mindre krediter som t.ex. sms-lån kan bidra till att låntagarna fastnar i en ohållbar situation, och upptagande av flera mindre lån kan tillsammans innebära en betydande skuldbörda. I dagsläget finns ett stort utbud av olika former av lån som kännetecknas av att det går snabbt och lätt att få kredit samtidigt som kreditkostnaderna är höga och villkoren mycket fördelaktiga för långivaren.

Vänsterpartiet anser inte att det är rimligt att kreditinstitut ska kunna ta ut höga räntor och göra goda vinster på krediter med oskäliga avtalsvillkor, samtidigt som instituten inte behöver ta något ansvar för att låntagaren också har ekonomiska förutsättningar för att göra rätt för sig. Regeringen bör därför återkomma med förslag till lagstiftning som innebär en sänkning av beloppsgränsen för när förenklad kreditprövning får göras.

Dessutom kan skuldsatta privatpersoner drabbas mycket negativt av de nuvarande reglerna för hur uppgifter om privatpersoners skuldsituation ska hanteras. En uppgift om att en skuld är obetald eller inte har betalats i tid kan sparas i form av en betalningsanmärkning som lagras hos Upplysningscentralen (UC). Betalningsanmärkningar som rör privatpersoner sparas hos

UC i tre år. Avgörande för om betalningsanmärkningen finns kvar är bl.a. om och när skulden betalats och om Kronofogdemyndigheten har hunnit fatta beslut i ärendet eller inte. Den som drabbas av en betalningsanmärkning kan inte teckna hyreskontrakt, skaffa ett telefonabonnemang eller handla något på avbetalning under tre års tid. Det spelar ingen roll att skulden har reglerats. Det är inte ovanligt att en person hamnar i UC:s register på grund av en för sent inbetald räkning. Vidare är det inte ovanligt att människor får betalningsanmärkningar på felaktiga grunder och att de har små eller inga möjligheter att rätta den felaktiga uppgiften. Regeringen bör därför återkomma med förslag till lagstiftning som innebär att betalningsanmärkningar för privatpersoner kvarstår i ett år i stället för tre år samt att betalningsanmärkningar som registrerats felaktigt blir lättare att radera ur UC:s register.

Vänsterpartiet menar att det är viktigt att de av oss föreslagna åtgärderna vidtas för att få till stånd en sänkning av beloppsgränsen för förenklad kreditprövning, ett tidigare borttagande av betalningsanmärkningar ur UC:s register och ett bättre skydd mot felaktiga registreringar. Riksdagen bör därför bifalla motion C203 (v) yrkandena 4 och 5.

3. Inkassobolagens verksamhet, punkt 6 (v)

av Ulla Andersson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om inkassobolagens verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att det krävs en översyn av hur inkassobolagen agerar och hur de regler som gäller för inkassoverksamhet drabbar enskilda gäldenärer. Enligt den nuvarande lagstiftningen, 4 § inkassolagen (1974:182), ska inkassoverksamhet bedrivas enligt god inkassosed. Datainspektionen utövar tillsyn över att inkassobolagen uppfyller detta krav. God inkassosed innebär bl.a. att gäldenären inte får vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättas för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd. Eftersom inkassobolagen under senare år har tillämpat alltmer aggressiva indrivningsmetoder, enligt vad Konsumentverket rapporterar i promemorian *Överskuld sättning* (Konsumentverket pm 2003:04), behöver det klargöras vad god inkassosed innebär. Gäldenärens möjlighet att betala av sin skuld har förkortats, indrivningsförsöken pågår under längre tid då fordringar säljs vidare från bolag till bolag, och även små belopp krävs in.

Enligt lag är gäldenären också skyldig att utge ersättning för skriftliga betalningspåminnelser och kravbrev enligt 2 och 3 §§ lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m., och en från början liten skuld kan således under inkassobolagens indrivningsförsök växa sig orimligt stor. En gäldenär kan krävas på ersättning trots att den ursprungliga skulden betalats om fordringsägaren vill ha ersättning för kostnader som uppstått i samband med indrivningen. Vid ansökan om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten tillkommer ytterligare kostnader som drabbar gäldenären.

Vänsterpartiet anser att inkassobolagens verksamhet måste granskas, och regeringens bör därför tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av inkassobolagens verksamhet. I detta sammanhang bör det framhållas att Skatteverket redan 2004 presenterade ett antal konkreta förslag som, om de genomförs, skulle förbättra situationen för överskuldssatta, insolventa och evighetsgäldenärer. Skatteverket förordade bl.a. ett räntetak vid indrivning, nya regler om tidsgräns för indrivning vid Kronofogdemyndigheten, förändrade avskrivningsregler vid indrivning och absolut preskription även för civilrättsliga fordringar. De av Skatteverket föreslagna åtgärderna är av sådan karaktär att de endast kräver mindre omfattande utredningsarbete för att kunna genomföras, och ändringarna skulle därmed kunna införas relativt snart. Det är därför angeläget att dessa frågor skyndsamt bereds och inte enbart tas upp som en del av en större översyn av lagstiftningen på utsökningsområdet. En sådan översyn skulle kräva avsevärt mer tid och resurser innan den ger några resultat, och under tiden kvarstår problemen för de personer som drabbas hårt av de nuvarande reglerna. Regeringen bör lägga fram förslag till lagändringar i syfte att strama upp inkassoverksamheten och återkomma med förslag till sådana lagändringar. Riksdagen bör därför bifalla motion C203 (v) yrkandena 9 och 10.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Fi202 av Kent Olsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kollektiva hemförsäkringar.

2006/07:Fi214 av Ronny Olander och Kerstin Engle (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behov av förstärkt lagstiftning och tillsyn över de finansiella företagens erbjudanden till hushållen.

2006/07:Fi216 av Mats Pertoft (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att undanröja etableringshindren för små banker.

2006/07:Fi256 av Susanne Eberstein och Agneta Lundberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lagstiftningen för långgivare och kreditinstitut.

2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v):

4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att beloppsgränsen för när en förenklad kreditprövning får ske sänks.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att betalningsanmärkningar för privatpersoner kvarstår i ett år i stället för tre år samt att betalningsanmärkningar som registrerats felaktigt blir lättare att radera ur Upplysningscentralens register.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten att lagstifta om ett kreditinstitut som erbjuder statliga sociala lån och saneringslån till rimliga villkor.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en översyn av inkassobolagens verksamhet ska göras.
10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring i syfte att strama upp inkassoverksamheten.